

DANVA Benchmarking notat

Emne: Undersøgelse af restancer i vandselskaber
Modtagere: Offentligt tilgængeligt notat.
Der findes et tilsvarende internt notat, hvor graferne med forsyningsnavnene er angivet til DANVA Benchmarking deltagere 2012.
Udarbejdet af: Tahsin Arikan, DANVA
Dato: 07. januar 2013

Restancer

DANVA Benchmarking har gennemført en undersøgelse af restancer i vandselskaber baseret på data fra 2011, om restancer overgivet til SKAT og oplysninger om hvorvidt selskaberne har mulighed for at lukke for vandet eller ej (bilag 1).

Der tegner sig et billede af, at inddrivelsen af restancer giver anledning til problemer hos vandselskaberne. Problemet er størst hos selskaber, der ikke benytter sig af muligheden for at lukke for vandet ved manglende betaling og spildevandsselskaber uden et regningsrelateret samarbejde til en vandforsyning. Dette koster selskaberne 95,5 mio. kr. i tilgodehavender fra ikke-betalende kunder.

Disse problemer kan løses med de rette værktøjer. Selskaber med en strammere opkrævningsprocedure oplever færre problemer med at inddrive restancer. Kendetegnende for disse selskaber er, at de enten afregner direkte med ejeren af udlejningsejendomme ved manglende betaling fra lejer, har etableret et regningsrelateret samarbejde med private vandværker (gælder spildevandsselskaber) eller anvender en in-house inddrivelsesproces. Effekten af disse tiltag har været at selskaberne har formået at holde restancer overgivet til SKAT på et minimum.

Definitioner

I notatet defineres vandselskaber som både drikkevand- og spildevandsselskaber. Drikkevandsselskaber omfatter produktion og distribution af rent drikkevand, mens spildevandsselskaber omfatter transport og rensning af spildevandet. Desuden defineres selvstændige spildevandsselskaber uden organisatorisk relation til drikkevandsselskaber som rene spildevandsselskaber.

Overblik over restancer i vandselskaberne

Indberetningen fra deltagerne i DANVA Benchmarking viser, at der forekommer stor variation i størrelsen af tilgodehavender i form af restancer. Drikkevandsselskaber har i gennemsnit restancer for ca. 240.000 kr., mens dette tal i gennemsnit er 1,2 mio. kr. pr. spildevandsselskab. 31 ud af 68 spildevandsselskaber svarende til 46 % af selskaberne har overført restancer til SKAT, mens dette tal for drikkevandsselskaber er 23 ud af 60 selskaber svarende til 38 %. Opgøres andelen af restancerne i kr. svarer dette til 43,3 mio. kr. som står til inddrivelse, jf. tabel 1.

En andel på 87 % af drikkevandselskaberne har udformet deres regulativ, så de har mulighed for at lukke for vandet ved manglende betaling. Spildevandsselskaber kan kun benytte muligheden for at lukke for vandet ved en regningsrelateret tilknytning til en vandforsyning og andelen af spildevandsselskaber med mulighed for at lukke for vandet er derfor også lavere med en andel på 68 %, jf. tabel 1.

Tabel 1 – Selskaber der har overført restancer til SKAT i 2011.

	Selskaber der har overført restancer til Skat		Restancer i alt		Primære indtægter		Restancer ift. primære indtægter
	antal	%	mio. kr.	%	mio. kr.	%	%(vægtet gns.)
- JA - vi gør brug af muligheden*	20	65	24,3	64	2.255	74	0,79
- JA - men vi gør ikke brug af muligheden	1	3	0,8	2	87	3	0,89
- NEJ	10	32	12,7	34	715	23	1,87
Spildevandsselskaber, i alt	31	100	37,8	100	3.057	100	
- JA - vi gør brug af muligheden	20	87	4,3	78	869	94	0,42
- NEJ	3	13	1,2	22	55	6	2,30
Drikkevandsselskaber, i alt	23	100	5,5	100	924	100	
- JA - vi gør brug af muligheden	40	74	28,6	66	3.124	78	0,61
- JA - men vi gør ikke brug af muligheden	1	2	0,8	2	87	2	0,89
- NEJ	13	24	13,9	32	770	19	1,97
Vandselskaber, i alt	54	100	43,3	100	3.980	100	

*Spildevandsselskaber der har en regningsrelateret tilknytning til et drikkevandsselskab.

Anm.: Det skal bemærkes, at restancer overgivet til SKAT er inkl. moms og afgifter, og de faktiske primære indtægter er ekskl. moms og afgifter.

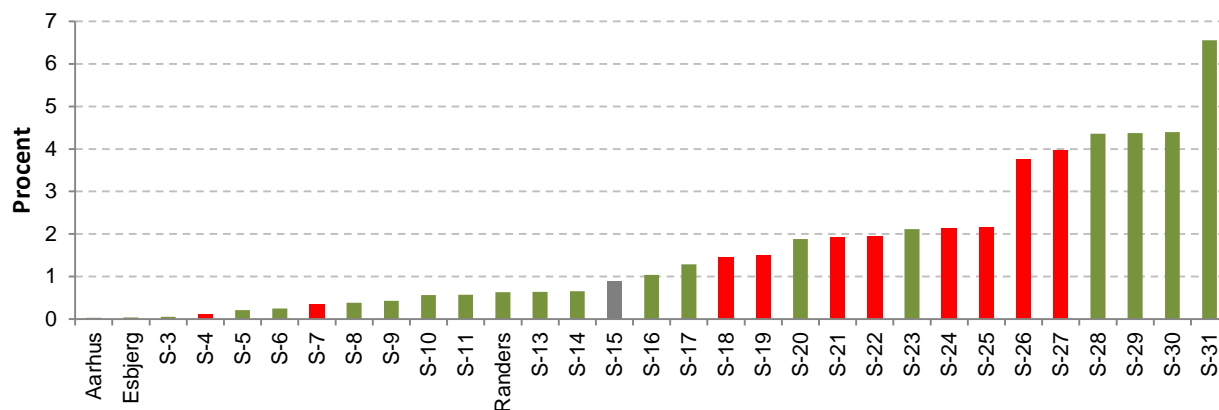
Spildevandsselskaber uden mulighed for at lukke for vandet går glip af 12,7 mio. kr., hvilket i gennemsnit svarer til 1,87 % af de primære indtægter. For drikkevandsselskaber er procentsatsen noget højere og ligger på 2,30 %¹, dog med en lavere faktisk besparelse på 1,2 mio. kr., jf. tabel 1.

Restancer overgivet til SKAT udgør en meget mindre andel af de primære indtægter, når der ses på selskaber, der har udformet et regulativ, der giver selskabet mulighed for at lukke for vandet ved manglende betaling. Spildevandsselskaber, der har mulighed for at lukke for vandet har i gennemsnit tilgodehavender fra ikke-betalende kunder på 0,79 % af de primære indtægter. For spildevandsselskaber som ikke kan lukke for vandet er dette tal mere end det dobbelte (1,87 %). For drikkevandsselskaber som gør brug af muligheden for at lukke for vandet er tallet 0,42 % af de primære indtægter. Drikkevandsselskaber som ikke benytter sig af muligheden for at lukke for vandet er tallet hele 2,3 %.

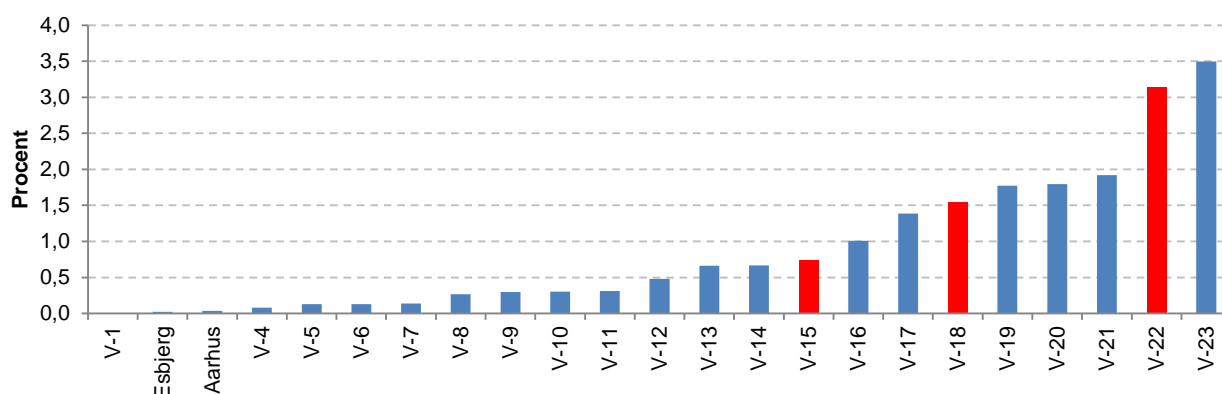
¹ Der skal dog tages forbehold for den meget lille stikprøve (n = 3).

Figur 3 – Restancer sendt til SKAT til inddrivelse i forhold til de faktiske primære indtægter.

Panel A - Spildevandsselskaber

Panel B - Drikkevandsselskaber

Anm.: Grønne og blå søjler angiver selskaber, der lukker for vandet. Røde søjler angiver selskaber, der ikke har mulighed for at lukke for vandet, mens grå søjler angiver selskaber, der har muligheden, men ikke gør brug af det.

Af figur 3 fremgår det, at 8 ud af 10 spildevandsselskaber med de laveste restancer er selskaber der har en regningsrelateret tilknytning til et drikkevandsselskab og gør dermed brug af muligheden for at lukke for vandet ved manglende betaling, jf. panel A. For drikkevandsselskaber er det 10 ud af 10 selskaber, jf. panel B. På baggrund af ovenstående kan det derfor konkluderes, at muligheden for at lukke for vandet ved manglende betaling viser sig som en meget effektiv metode til at holde restancerne nede på et minimum.

Andre forklaringer af restancer i selskaberne

Der kan være flere objektive forklaringer på hvorfor det ikke er muligt for vandselskaberne, at få inddrevet deres restancer som fx muligheden for at vælge udbydere til inddrivelse af restancer samt demografiske forhold som antal dårlige betalere i forsyningsområdet

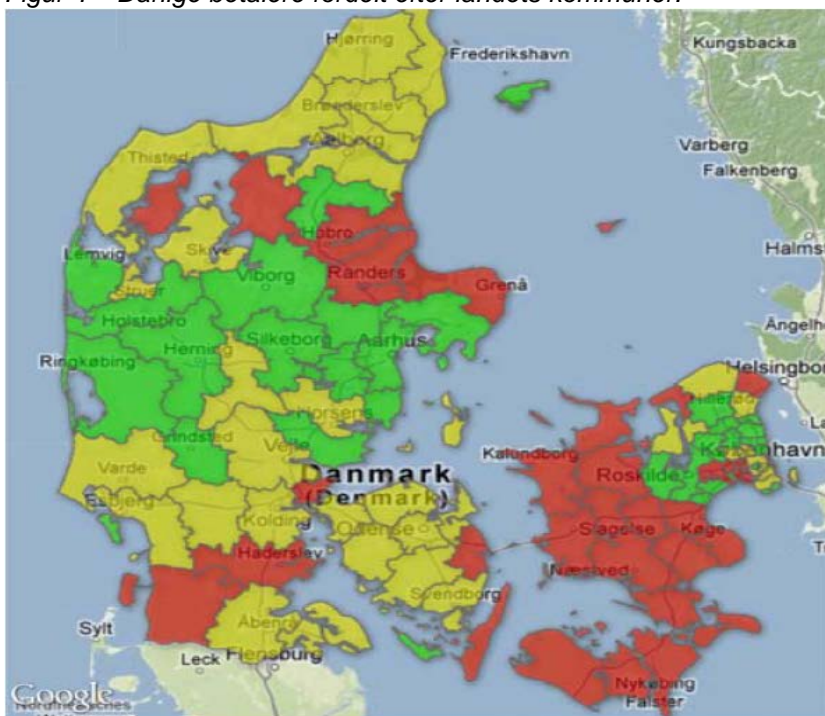
Anvendelse af SKAT til inddrivelse

Flere adspurgte selskaber angiver, at de er utilfredse med, at de ikke kan vælge en anden udbyder end SKAT til inddrivelse af restancer. Samtidigt harmonerer muligheden for kun at benytte SKAT meget dårligt med, at sektoren i øvrigt forsøges konkurrenceudsat. Flere adspurgte selskaber fremhæver samarbejdet med SKAT, som en problemfyldt proces. Det påpeges, at selvom der er sket en positiv udvikling i samarbejdet, kører processen stadig ikke optimalt. Det tager ofte for lang tid at indkræve restancer, og det er svært at kvantificere hvor effektiv SKAT er til at inddrive restancerne. Der er derfor tvivl om, SKAT's effektivitet med hensyn til at inddrive restancer på vegne af vandselskaberne, og det rejser spørgsmålet om selskaberne skal have mulighed for at anvende andre inddrivelsesleverandører.

Hvor bor de dårlige betalere?

Ifølge en undersøgelse foretaget af Experian og illustreret i figur 4, bor den højeste andel af personer, der er registreret i RKI som dårlige betalere på Sjælland udenfor Region Hovedstaden og i Sønderjylland. Færrest registrerede i RKI er i Midtjylland og Region Hovedstaden.

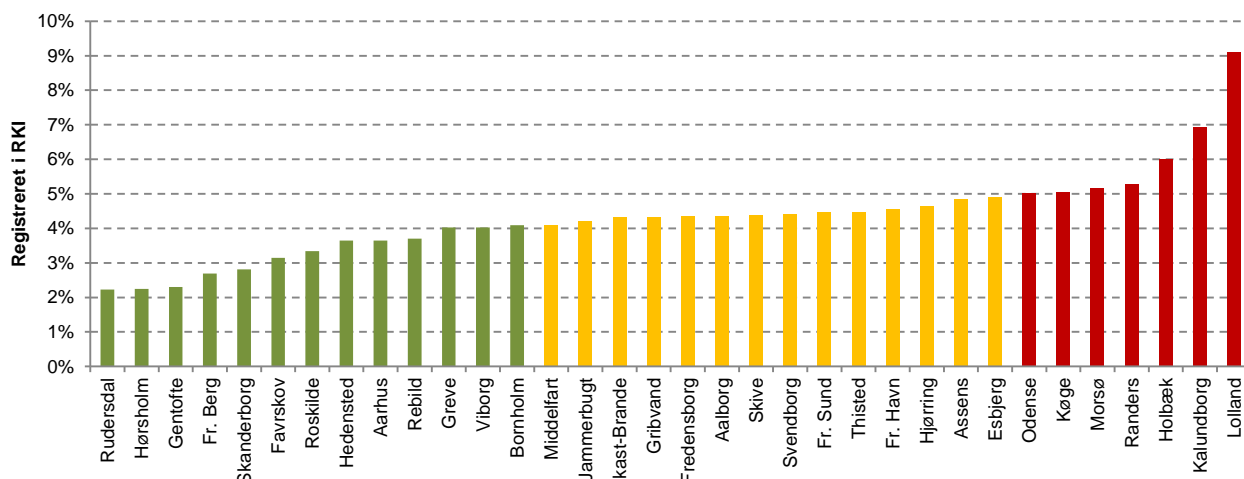
Figur 4 – Dårlige betalere fordelt efter landets kommuner.

Kilde: Artiklen: Tv2 Finans: "Her bor de dårlige betalere", d. 27.04.2012.

Ovenstående figur viser andelen af dårlige betalere i kommunerne, hvor selskaberne i undersøgelsen hører til. Selvom kommuner med en høj andel af dårlige betalere og vandselskaber med restancer overført til SKAT i forhold til faktiske primære indtægter er sammenfaldende er der dog ingen entydig korrelation mellem kommunegennemsnittet for antal registrerede dårlige betalere og vandselskaber med en høj restance andel i forhold til de primære indtægter. Her skiller især Randers og Esbjerg sig ud, og har formået at holde tilgodehavender på et markant lavere niveau end kommunegennemsnittet.

Figur 5 – Registrerede dårlige betalere i RKI for deltagende selskaber i procent (Juli 2011 - kommunegennemsnit)

Hvad gør selskaber med lave restancer?

Kendetegnende for selskaber med lave restancer er en mere effektiv opkrævningsprocedure, hvor selskabet konsekvent lukker for vandet ved manglende betaling. Følgende eksempler kan nævnes:

- Aarhus Vand afregner direkte med lejer ved udlejningsejendomme. Betaler lejer ikke, opkræves beløbet af ejer.
- Randers Spildevand har etableret et regningsrelateret samarbejde med private vandværker.
- Esbjerg Forsyning har indført en ledelsespolitik, med mål om at holde tab på debitorer i forhold til omsætningen på under 0,5 %. Esbjerg Forsyning har tre administrative ansatte, der sammen med montører kører ud og lukker for vandet, såfremt kunden ikke har betalt efter anden rykker. Hos de kunder, som er rene spildevandskunder, og hvor det ikke er muligt at lukke for vandet, rykker restancemedarbejderne ud for at opkræve tilgodehavender. Dette har betydet, at Esbjerg Forsyning har formået at holde restancer overgivet til SKAT på et minimum.

Potentiel gevinst for branchen

I gennemsnit udgør andelen af restancer overgivet til SKAT ift. de primære indtægter 0,83 %. De faktiske primære indtægter for hele vandbranchen er estimeret til ca. 11,5 mia. kr.² Baseret på disse tal har selskaberne tilgodehavender for i alt 95,5 mio. kr. fra ikke-betalende kunder. Beløbet kan mindskes til 57,8 mio. kr. hvis restancer overgivet til SKAT i forhold til de primære indtægter kunne holdes nede på 0,61 %³, som det er tilfældet for vandselskaber, der gør brug af muligheden for at lukke vandet. Dette svarer til en gevinst på 37,7 mio. kr. Hvis alle selskaber strammede op på opkrævningsproceduren som Esbjerg Forsyning, ville restancer kun udgøre 3,5 mio. kr. for hele branchen, og gevinsten for branchen ville blive hele 92 mio. kr.

² Tallet er ekskl. moms og afgifter.

³ Vægtet gennemsnit for både spildevandsselskaber og drikkevandsselskaber der gør brug af muligheden for at lukke for vandet.

Konklusion og løsningsforslag

Problemområder:

1. Selskaber der ikke har muligheden for at lukke for vandet har en stor andel af restancer overgivet til SKAT i forhold til de primære indtægter.
2. SKAT opkræver ikke restancer i det omfang vandselskaberne ønsker sig.
3. Flere selskaber angiver, at SKAT er ufleksibel med hensyn til datasystemer og kontaktpersoner, og generelt svære at arbejde med.
4. Rene spildevandsselskaber uden regningsrelateret tilknytning til et drikkevandsselskab stilles dårligere end spildevandsselskaber med regningsrelateret tilknytning til et drikkevandsselskab.

Muligheden for at lukke for vandet viser sig, at være en meget effektiv metode for inddrivelse af restancer. Selskaber, der ikke benytter mulighed har markant flere restancer til gode end selskaber der gør. Denne mulighed har rene spildevandsselskaber ikke, hvilket medfører markant højere tab i gennemsnit. Da spildevandsselskaberne er forpligtet til at opretholde deres ydelse uanset om kunden betaler, vil det være rimeligt om disse selskaber får fortrinsretten tilbage.

Vandselskaberne er tvunget til at anvende SKAT som inddrivelsesleverandør, også selvom selskaberne betegner samarbejdet med SKAT som en problemfyldt proces. En mulig løsning til problemet er, at etablere et frit leverandørvalg, hvor SKAT er en af valgmulighederne. Er det ikke muligt frit at vælge leverandør, bør der igangsættes en proces, der sikrer at SKAT i det mindste leverer en bedre service til selskaberne.

Tallene viser, at selskaber kan høste en stor gevinst og minimere sit tab på debitorer ved at gøre brug af muligheden for at lukke for vandet ved manglende betaling, etablere en mere effektiv opkrævningsproces og ved at have en regningsrelateret tilknytning mellem spildevands- og drikkevandsselskabet.

Et tiltag kunne være en model tilsvarende den svenske model. I Sverige er det lovfæstet, at man som spildevandsselskab kan anmode vandselskabet om at lukke for vandet ved dokumenteret henvendelse fra spildevandsselskabet om manglende betaling af spildevandsregningen.

Bilag 1 – Spørgsmål og definitioner fra DANVA Benchmarking 2012 vedr. restancer og muligheden for at lukke for vandet

Restancer overgivet til SKAT i 2011:

- Tallet indbefatter kun restancer overgivet til SKAT i perioden 1. januar til 31. december (2011). Såfremt selskabet ikke har benyttet SKAT i hele perioden, må det gerne angives i beskedfeltet. Hvis selskabet har overgivet usædvanligt mange restancer til SKAT i perioden i forhold til det "normale" for selskabet, må det gerne angives i beskedfeltet. Tallet skal opgøres for spildevand/drikkevand alene, og omfatter kun restancer med relation til hovedaktiviteten.

Mulighed for at lukke for vandet "sammen" med vandforsyningen:

- Kan spildevandsselskabet via samarbejde med drikkevandsselskabet og deres regulativ lukke for vandet ved restancer?